

Welgesproken

TEKST VAN DE SPEECH VAN HANS VAN BAREN'

LEERLING VAN DE 4E KLASSE GEMEENTELIJKE H.B.S., UTRECHT

Reisbureau's en vliegmaatschappijen hebben altijd aardige slagzinnen. We kennen ze allemaal. Kom naar Nice in de winter en dat voor f 256,50 en dan nog wel een 17-daags retour en dan die leuke ontmoetingen die we altijd hebben met mensen die erop uit vliegen in onze Zaterdagavondcouranten!

Maar hebt U al goede nota genomen van de slagzin die nu in ons land de boventoon voert: RATTEN?, VERDELG ZE! U kent natuurlijk het verhaaltje van de beroemde Rattenvanger van Hameln, de man die dóór had, hoe men de ratten moest verdelen. Tegenwoordig kost het meer moeite, dan door de stad te lopen met een fluit, alle ratten tot zich te trekken en de rivier in te laten lopen.

Weet U eigenlijk, hoeveel ratten er aan onze deviezen knagen? Wat hoor ik? 100.000? of hoorde ik 1.000.000? Dan kan ik alleen maar zeggen: „MIS” (stopwoord van een leraar van onze school). Er lopen net zoveel van deze diertjes rond als er mensen rondscharrelen in Nederland. Juist, 10.000.000 ratten! Luister naar de volgende voorbeelden en ook U zult overtuigd zijn van de noodzaak van: „RATTEN?, VERDELG ZE!”

Het was in de Gelderse Achterhoek. Een toonbeeld van rust en goedmoedigheid ging uit van de geeldonzige kuikentjes, die onder de kunstmoeder, na het eten van het voer, sluimerden. Daar horen we opeens een wild gerèn van kleine beestjes. Ratten, oude en jonge, zoals we later zouden ontdekken. Wat gingen ze doen? Hadden ze een hardlooppwedstrijd georganiseerd of niet? Daar komt er één bij de voerbak en wanneer er één over de dam is volgen er meer, zodat na verloop van enkele ogenblikken, de hele familie rat is verenigd aan de dis. Het is nu nog „maar” voer, totdat opeens een grote bruine rat zijn servet afdoet, van tafel weg-

loopt en naar de kuikentjes kijkt, stilstaat, weer loopt, maar nu iets schichtiger, een sprong terugdoet en weer gaat vreten.

Maar wat is dat nu? Wat gaan die ratten doen? Dreigt er gevaar voor de kuikentjes, die zo nu-en-dan een piepje slaken, wanneer een metgezel hen een stukje opzij duwt. De ratjes lopen naar de kuikentjes toe en ruiken het aanstaande kippenboutje, pakken een beestje, schrikken door het gepiep en rennen weg. Ze komen echter weer terug en roven een kuikentje, en nog een en nog een, op één nacht 140 van de 260 kuikentjes gedood en weggesleept. U begrijpt de grote ontsteltenis van de boer, die dacht 's morgens zijn kuikentjes te komen voeren en ontdekte dat meer dan de helft van zijn kudde was ontvreemd.

Dat niet alleen kinderen of zelfs grote mensen rovertje kunnen spelen, bewijst het volgende voorbeeld.

Op de boerderij was het één en al bedrijvigheid, niet veroorzaakt door de bewoners, maar door de inwoners, die naar de naam van ratten luisteren. Wat gingen ze bij die grote witte leghorn beginnen? Zouden ze die kip ook van het leven willen beroven? Hoewel ratten, wanneer ze hongerig zijn, een kip best kunnen aanvallen en vermoorden, bleek hier toch wat anders aan de poot te zijn. Ze liepen naar de kip toe en keken of ze sliep en of er eieren onder haar lichaam en berusting aanwezig waren. Ja, ze schoven er een ei onder vandaan en gingen er buiten het nest een gat in knagen, totdat het in 2 stukken uiteen viel. Met schaal en al werd het ei daarop verorberd.

Intussen hadden andere ratten ook eieren gevonden, maar zij oordeelden het beslist noodzakelijk voor de wintervoorraad te gaan zorgen. Ze knaagden een gaatje in het ei, schoven daar hun onderkaak door en balanceerden er zo mee naar het nest.

Er zijn nog talrijke voorbeelden aan te halen, waaruit de schade, toegebracht aan ons economisch bestel, blijkt. Het is derhalve duidelijk dat de slagzin „RATTEN? VERDELG ZE!” niet uit de lucht is gegrepen

en we hopen dan ook, dat de acties, georganiseerd door de Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen de resultaten van de Rattenvanger van Hameln mogen evenaren.